

Svar gällande Interpellation av Emmyly Bönfors (C) till kommunstyrelsens ordförande om att Göteborgs Stad minskar inköp av svenskt kött

Tack Emmyly Bönfors för dina frågor och intresse för stadens inköp av livsmedel. Göteborgs Stad köper in cirka 13 000 ton livsmedel per år och i stadens förskolor, skolor, äldreboenden och andra boenden serveras varje år runt 20 miljoner måltider. Maten har därför en stor påverkan på klimat, biologisk mångfald i odlingslandskapet, övergödning och djurskydd.

För att minska matens klimatpåverkan och för att våra inköp ska bidra till att främja den biologiska mångfalden så har mål satts upp i Göteborgs Stads miljö- och klimatprogram, bland annat att andelen ekologiska livsmedelsinköp ska ökas och vara 80 procent till 2030. En bred majoritet, där Centerpartiet ingår, har beslutat om stadens miljö- och klimatprogram.

Ekologiska livsmedel bidrar till att öka den biologiska mångfalden bland annat genom varierade växtföljder, att bekämpningsmedel inte används vilket både skonar miljön och de som arbetar med odling. Ekologiskt och även naturbetat kött innebär att djurens naturliga beteende främjas bland annat genom att djuren får vara ute och beta mer. Genom att inte använda konstgödsel bidrar ekologisk odling också till minskad import och mindre klimatpåverkan. Även risken för övergödning minskar eftersom överskottet av växtnäring generellt är lägre vid ekologisk odling. Valet av ekologiska livsmedel ger också en stabil efterfrågan från ekobönder så att fler vågar ställa om till ekologiskt.

Utifrån detta har vi i det rödgröna styret i våra budgetar gett flera nämnder och bolag i uppdrag att öka andelen ekologisk mat för att nå målen i miljö- och klimatprogrammet. 2026 ska andelen ekologisk mat vara minst 60 procent, bland annat genom att mängden tillgängliga ekologiska produkter ökas inom ramavtal. Nämnden för inköp- och upphandling har också fått i uppdrag att säkerställa att de köttprodukter som Göteborg Stad köper in är ekologiska eller naturbetade och att de uppfyller minst svenska djurskyddskrav. Vi kompromissar inte med djurskyddet, varken under djurens livstid eller i samband med slakt.

Det finns fördelar med svenskt kött, det ökar förutsättningarna för biologisk mångfald i Sverige, i synnerhet om det är ekologiskt eller naturbetat, och det minskar transporter. Att Sverige ökar sin självförsörjning på mat är viktigt, där spelar till exempel köttdjur, baljväxter, musslor, skonsamt fiske och flera andra näringstätta livsmedel roll. Det är också viktigt att förstå hur vi kan maximera jordbruksmarkens förmåga att mätta människor. Om en stor andel spannmål går till att mätta köttdjur, de som inte betar ute, förloras en stor del av den möjlighet för matförsörjning som jordbruksmarken innebär.

Det är inte helt enkelt att dra slutsatser från de siffror som redovisas kring inköp av ekologisk mat och kött. Andelen kött och chark som köpts in med svenskt ursprung har

ökat under en längre period av år, men minskat mellan 2023 och 2024. Det finns inte uttalat att minskningen av köp av svenskt kött direkt kan kopplas till kravet på ekologiskt kött. Rapporten visar även att det köps in alltmer ekologiskt kött och chark-produkter som har svenskt ursprung, en ökning från 26 procentenheter till 38 procentenheter. Det är alltså inte så enkelt att det alltid blir svenskt i stället för ekologiskt eller tvärtom vid de inköpsval som görs ute i stadens kök, utan det varierar. En faktor som påverkar är det ekonomiskt tuffa läget för många verksamheter då både ekologiskt som svenskt ofta kostar lite mer.

Dina frågor är ställda utifrån siffrorna för första halvåret. Jag vill vänta in och se hur helåret 2024 faller ut. Och även då är det en relativt kort tid för att kunna dra några säkra slutsatser vart det är på väg. Jag kommer följa detta, inte minst utvecklingen av andelen inköp av svensk, ekologisk mat, så att vi når stadens miljö- och klimatmål.

Karin Pleijel, kommunalråd med ansvar för inköp och upphandling

Handling 2025 nr 27

Interpellation av Emmyly Bönfors (C) till kommunstyrelsens ordförande om att Göteborgs Stad minskar inköp av svenskt kött

I början av förra mandatperioden, då Centerpartiet tillsammans med Alliansen styrde staden, var endast 61 procent av köttet som serverades i Göteborgs stads verksamheter svenskt (2019). Enligt inköp- och upphandlingsförvaltningen berodde detta på tidigare höga krav på ekologiskt som trängde undan det svenska köttet i upphandlingarna. Resultatet av höga ekomål var att staden köpte in kött från Centraleuropa med mycket svagare djurskydd än det svenska. EU:s ekomärkning har avsevärt svagare skydd för djuren än svensk lagstiftning. Konkret handlade det om djur som kunde ha slaktats utan bedövning och kycklingar som fått sina näbbar bortbrända.

Under vår tid vid styret såg vi till att införa viltkött i upphandlingen av kött och klargjorde att det vid varje tillfälle där det fanns målkonflikter mellan ekologiskt kött och svenskt kött, ska svenskt kött väljas. Det är inte bara klokt utifrån djurskyddsregler, utan även klimatutsläpp där det svenska jordbruket ligger i absolut framkant. Tack vare de åtgärder vi vidtog ökade andelen svenskt kött från 61 procent till 90 procent i stadens verksamheter.

Enligt den senaste mätningen för halvåret 2024 så sjunker nu det svenska köttet i Göteborgs bamba-salar och äldreboenden med 11 procentenheter till 79 procent. Enligt förvaltningen handlar det återigen om målkonflikten med ekologiskt.

Ett exempel på tillfälle då det borde vara en självklarhet att servera svenskt kött var på samernas nationaldag, som Göteborgs stad ville uppmärksamma med att servera renskav. Men i stället för svensk ren köptes nya zeeländsk hjort in som substitut.

Mot bakgrund av ovanstående vill jag ställa följande fråga till kommunstyrelsens ordförande:

Vad är din förklaring till att Göteborgs stads inköp nu minskar sina inköp av svenskt kött? Planerar du några konkreta åtgärder med anledning av detta?

Emmyly Bönfors (C)